

ผลกระทบของมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่มีต่ออาชญากรรมในประเทศไทย

The Impacts of COVID-19 Pandemic Control Measures on Crimes in Thailand

อรุณี ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Arune Punyasavatsut

Department of Economics, Faculty of Economics, Kasetsart University

Received May 17, 2023 | Revised June 3, 2023 | Accepted June 5, 2023

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาผลกระทบของการดำเนินมาตรการเพื่อควบคุมการระบาดของโควิด 19 ที่มีต่ออาชญากรรมในประเทศไทย โดยการคาดประมาณสมการปัจจัยที่กำหนดอัตราอาชญากรรมรวม และอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ โดยใช้ข้อมูลพาแนล 77 จังหวัด ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 รวม 1,464 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดโดยการปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดโรค เช่น ผับ บาร์ และสถานบันเทิงต่าง ๆ มีผลให้อาชญากรรมความผิดยาเสพติดลดลง ส่วนการประกาศห้ามออกนอกเคสสถานมีผลให้อาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ อาชญากรรมความผิดโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ และอาชญากรรมความผิดยาเสพติดลดลง อย่างไรก็ตาม การประกาศเคอร์ฟิวทำให้มีผู้กระทำความผิดฝ่าฝืนประกาศเคอร์ฟิวซึ่งเป็นความผิดตาม พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 จำนวนมาก จึงทำให้อัตราอาชญากรรมรวมทั้งหมดเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่ออัตราอาชญากรรมบางประเภท ได้แก่ การว่างงาน จำนวนแรงงานต่างด้าว และการเป็นเมืองท่องเที่ยว มีผลให้อัตราอาชญากรรมเพิ่มขึ้น ส่วนอัตราจับกุมสำเร็จของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สูงขึ้นจะช่วยให้อาชญากรรมลดลง

คำสำคัญ: อาชญากรรม, โควิด 19, การระบาดใหญ่, ล็อกดาวน์

Abstract

The objective of this research is to study the impact of COVID-19 pandemic control measures on crimes in Thailand by estimating the equations of determinants of total crime rate and various types of crimes. Panel data for 77 provinces from January 2020 to December 2021, a total of 1,464 samples, are used. The estimated results show that measures to control the spread of COVID-19 by closing places that are at risk of contracting

the disease such as pubs, bars and entertainment places, as a result, the crime of drug offenses decreased. The curfew resulted in the crime of property offenses, car and motorcycle theft offences, and the crime of drug offenses decreased. However, the announcement of the curfew made a large number of people violating it, which is an offense according to the Government Administration in Emergency Situations Act of 2005, thus increasing the total crime rate. It also found that other factors that affect some crime rates include unemployment, the number of immigrant workers, and being a tourist city. Their increases result in increased crime rates. While a higher police clear-up crime rate will reduce crime.

Keywords: Crime, COVID-19, Pandemic, Lockdown

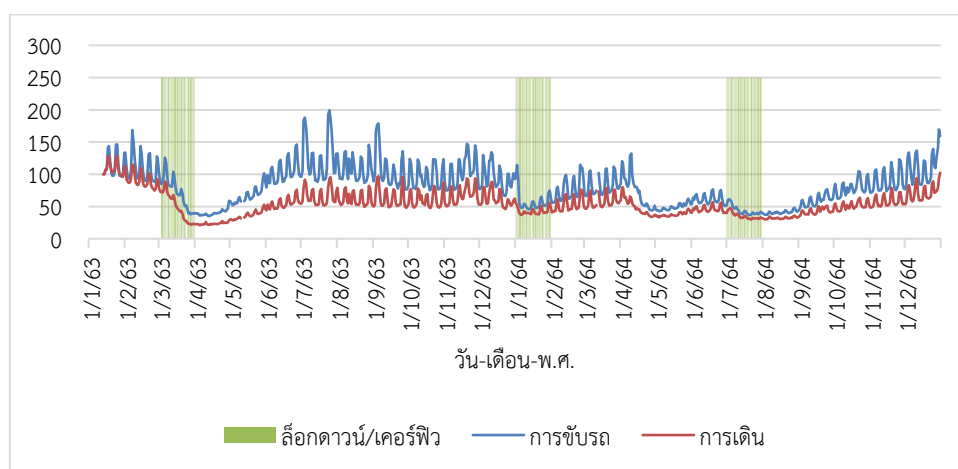
บทนำ

นับตั้งแต่การระบาดของไวรัสโควิด 19 ในช่วงปลายปี ค.ศ. 2019 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คนในทุกประเทศบนโลก ทั้งในแง่ของการต้องปรับตัวตามสถานการณ์การระบาดที่เกิดขึ้น และปัญหาสุขภาพส่วนบุคคลทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต นอกจากนี้ในภาพรวมของทั้งประเทศก็เกิดปัญหาขึ้นในหลายด้าน เช่น ความเพียงพอของระบบสาธารณสุขในการรับมือกับการระบาดและปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ ที่ตามมา นอกจากสถานการณ์การระบาดเองแล้ว มาตรการต่าง ๆ ซึ่งรัฐบาลของแต่ละประเทศนำมาใช้เพื่อลดความรุนแรงของการระบาดก็มีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตของประชาชน และมีผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเช่นเดียวกัน

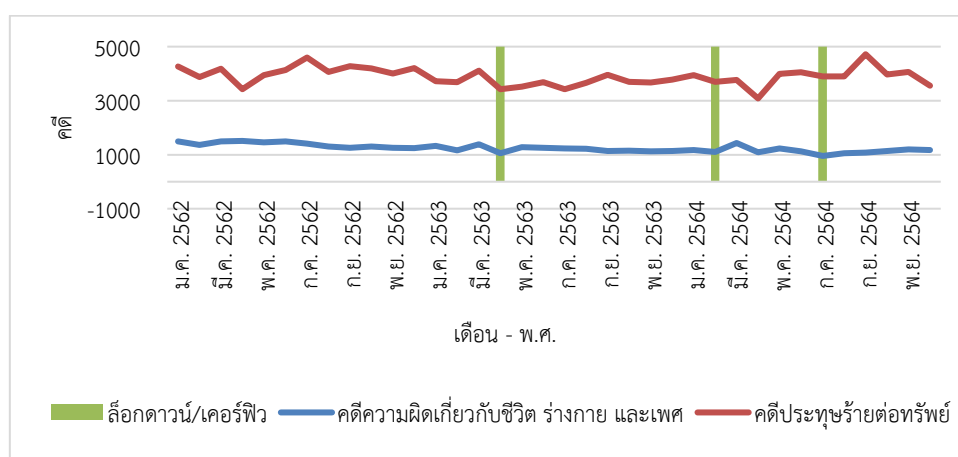
มาตรการต่าง ๆ ซึ่งรัฐบาลแต่ละประเทศนำมาใช้เพื่อชะลอจำนวนผู้ติดเชื้อ โดยการป้องกันการระบาดของไวรัสในสถานที่ชุมชน ได้แก่ การเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) การจำกัดการเดินทางหรือการออกจากที่พักอาศัย (Lockdown) และ การห้ามออกนอกเคสสถานในช่วงเวลาที่กำหนด (Curfew) เป็นต้น มาตรการดังกล่าวมีความจำเป็นและส่งผลดีต่อการควบคุมการระบาดของโรค แต่ในขณะเดียวกันก็ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไป เช่น การทำงาน การเรียน และการซื้อขายสินค้าเปลี่ยนมาอยู่ในรูปแบบออนไลน์มากขึ้น นอกจากนี้มาตรการดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ทางด้านเศรษฐกิจ ธุรกิจบางประเภทได้รับผลกระทบทางลบอย่างมากเนื่องจากต้องปิดกิจการชั่วคราว ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมเกิดขึ้นในรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งอาจเกิดความห่างเหินและโดดเดี่ยวมากขึ้น รวมทั้งปัญหาสุขภาพจิตจากความเครียด อย่างไรก็ตาม มาตรการป้องกันการระบาดของโควิด 19 ซึ่งถูกนำมาใช้ ส่งผลดีทางด้านสังคมประการหนึ่งซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่พบในหลายประเทศก็คือ จำนวนอาชญากรรมในภาพรวมลดลงอย่างเห็นได้ชัดในช่วงที่ประเทศดำเนินมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 โดยเฉพาะในช่วงที่มีการใช้มาตรการล็อกดาวน์

สาเหตุที่มาตรการป้องกันการระบาดของไวรัสโควิด 19 ทำให้อาชญากรรมลดลงนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการจำกัดการเดินทางและการงดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งส่งผลให้โอกาสในการก่ออาชญากรรมบางประเภทลดลง ยกตัวอย่างเช่นการที่คนทั่วไปใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในที่พักอาศัยมากขึ้น ทำให้อาชญากรรมประเภทการลักขโมยทรัพย์สินในที่ที่พักอาศัยก่อเหตุได้ยากมากขึ้น หรือการที่คนจำกัดการเดินทางหรือลดการออกไปนอกที่พักอาศัย ทำให้คดีทำร้ายร่างกายจากการกระทบกระทั่งและการทะเลาะวิวาทลดลง ตัวอย่างเช่น

กรณีของประเทศไทยซึ่งเริ่มพบผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด 19 ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 และมีจำนวนผู้ติดเชื้อใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ รัฐบาลจึงเริ่มประกาศใช้มาตรการล็อกดาวน์เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2563 และต่อเนื่องตลอดเดือนเมษายนถึงกลางเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2563 (Department of Provincial Administration, 2022) ซึ่งมีผลทำให้การเดินทางของประชาชนลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากการที่แนวโน้มการเคลื่อนที่ซึ่งคำนวณโดยบริษัทแอปเปิล (Apple Mobility Trends) จากจำนวนครั้งที่มีการค้นหาเส้นทาง/ระยะทาง เพื่อการเดินทางโดยการขับรถหรือการเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ จากแอปพลิเคชันแผนที่ของบริษัทแอปเปิล (Apple Maps) มีค่าลดลงในช่วงที่มีการใช้มาตรการฯ ตามภาพที่ 1 ในขณะเดียวกันอาชญากรรมบางประเภท ได้แก่ การกระทำความผิดคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ก็มีจำนวนลดลงในช่วงเวลาดังกล่าวเช่นเดียวกันตามภาพที่ 2

ภาพที่ 1 แนวโน้มการเคลื่อนที่ซึ่งคำนวณโดยบริษัทแอปเปิล ของประเทศไทย
วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563 – วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2564
ที่มา: Apple Inc. (2022)

ภาพที่ 2 คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์
เดือนมกราคม พ.ศ. 2562 – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2564
ที่มา: National Statistical Office Thailand (2022)

การลดลงของอาชญากรรมในช่วงการดำเนินมาตรการเพื่อควบคุมการระบาดของโควิด 19 ซึ่งพบในประเทศต่าง ๆ เป็นประเด็นที่มีการศึกษาทั้งในด้านสังคมวิทยา อาชญาวิทยา กฎหมาย และเศรษฐศาสตร์ ในปัจจุบันค่อนข้างมาก เนื่องจากเปรียบเทียบเป็นการทดสอบทฤษฎีอาชญาวิทยาโดยใช้ข้อมูลขนาดใหญ่จากสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (Stickle and Felson, 2020) อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาจากงานวิจัยเหล่านี้ยังคงมีความแตกต่างกันและไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน ถึงแม้ว่างานวิจัยส่วนใหญ่จะพบว่า คดีอาชญากรรมในภาพรวมมีจำนวนลดลงในช่วงที่มีการใช้มาตรการป้องกันการระบาด แต่เมื่อแยกพิจารณาแต่ละประเภทของคดีอาชญากรรมจะพบว่า อาชญากรรมบางประเภทมีจำนวนลดลงหรือไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ในขณะที่คดีอาชญากรรมบางประเภทกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยส่วนหนึ่งพบว่าอาชญากรรมลักขโมยทรัพย์สินในที่พำนักลดลง เนื่องจากคนทั่วไปใช้เวลาอยู่ในที่พักอาศัยมากขึ้น แต่การลักขโมยสินค้าในห้างร้านกลับเพิ่มขึ้น เนื่องจากการปิดกิจการชั่วคราวและไม่มีคนเฝ้าร้านในช่วงการระบาด นอกจากนี้ยังพบว่าคดีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence) เช่น การทำร้ายร่างกายระหว่างคู่สมรส และบิดามารดาทำร้ายร่างกายบุตร มีจำนวนมากขึ้น เนื่องจากการล็อกดาวน์ทำให้ผู้ถูกระบาดต้องใช้เวลาเผชิญหน้ากับฝ่ายที่ใช้ความรุนแรงมากขึ้น เช่นการที่โรงเรียนปิดและเด็กใช้เวลาส่วนใหญ่ที่บ้านแทนการไปโรงเรียน นอกจากนี้บางงานวิจัยพบว่า คดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีจำนวนเพิ่มขึ้นเนื่องจากการให้ความสำคัญหรือการสอบสวนติดตามคดีของตำรวจลดลงในช่วงการระบาด และจำนวนตำรวจที่ป่วยจากการระบาดมีจำนวนมาก จนกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอ แต่บางงานวิจัยกลับพบว่าคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีจำนวนลดลง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจออกปฏิบัติหน้าที่ควบคุมตามมาตรการล็อกดาวน์ตามท้องถนนและสถานที่ต่าง ๆ ส่งผลทางอ้อมให้มีการสอดส่องป้องกันการก่ออาชญากรรมของขบวนการค้ายาเสพติดได้มากขึ้น งานวิจัยต่าง ๆ จึงพบผลการศึกษาที่มีความหลากหลาย ทั้งนี้สาเหตุที่งานวิจัยต่าง ๆ พบว่าผลกระทบของมาตรการป้องกันการระบาดส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอาชญากรรมแตกต่างกัน เนื่องมาจากลักษณะของมาตรการแต่ละแบบมีความแตกต่างกัน รวมทั้งรูปแบบของคดีอาชญากรรมแต่ละประเภทและโอกาสในการก่ออาชญากรรมก็มีความแตกต่างกันนั่นเอง

งานวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของมาตรการล็อกดาวน์/เคอร์ฟิวที่มีผลต่ออาชญากรรม ส่วนใหญ่แล้วใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาของจำนวนคดีอาชญากรรมในอดีตมาทำการคาดประมาณสมการถดถอย (Regression) โดยกำหนดให้ช่วงเวลาที่ใช้มาตรการล็อกดาวน์/เคอร์ฟิวเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ซึ่งการศึกษาในลักษณะนี้มีข้อจำกัดในแง่ที่ไม่สามารถวัดความเข้มข้นของมาตรการได้ และการคาดประมาณจำนวนคดีอาชญากรรมโดยใช้แต่เพียงข้อมูลจำนวนคดีอาชญากรรมในอดีตจะเกิดความคลาดเคลื่อน เนื่องจากไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการก่ออาชญากรรม

งานวิจัยนี้จึงเป็นความพยายามที่จะต่อยอดการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบของมาตรการป้องกันการระบาดของไวรัสโควิด 19 ที่มีผลต่อการก่ออาชญากรรม รวมทั้งเป็นกรณีศึกษาในประเทศไทย ทั้งนี้งานวิจัยเสนอการวัดความเข้มข้นของมาตรการในรูปแบบตัวแปรเชิงปริมาณแทนการใช้ตัวแปรหุ่น โดยใช้จำนวนวันในแต่ละเดือนที่มีการประกาศใช้มาตรการซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ (จังหวัด) ของประเทศไทย รวมทั้งการนำข้อมูลแนวโน้มการเคลื่อนที่ (Mobility Trends Data) มาใช้เป็นตัวประมาณค่า (Proxy) ของมาตรการจำกัดการเดินทาง นอกจากนี้ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การว่างงาน แรงงานต่างด้าว และจำนวนนักท่องเที่ยว ซึ่งจากงานวิจัยก่อนหน้านี้พบว่าเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตรา

อาชญากรรม (Punyasavatsut, 2013) จะถูกนำมาวิเคราะห์ร่วมด้วย ทั้งนี้ผลการศึกษาที่ได้จากงานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายต่อไป

วัตถุประสงค์

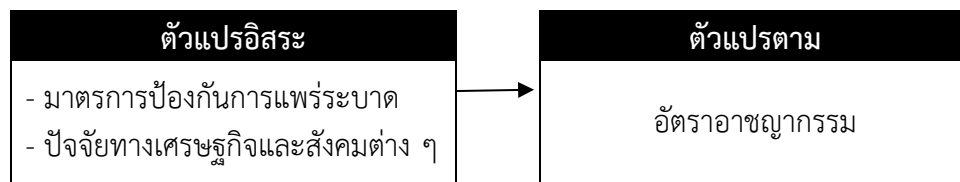
คาดประมาณผลกระทบของมาตรการป้องกันการระบาด รวมทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ ที่มีต่อการเกิดอาชญากรรมในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด 19 ในประเทศไทย

ขอบเขตของการศึกษา

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 และอาชญากรรมในกรณีของประเทศไทย โดยทำการศึกษาจากข้อมูลของจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทยจำนวน 77 จังหวัด ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่มีการประกาศใช้มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดในประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการก่ออาชญากรรมในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด 19 โดยการคาดประมาณสมการถดถอย (Regression Equation) ซึ่งมีตัวแปรตามคือ อัตราอาชญากรรม โดยศึกษาทั้งอัตราอาชญากรรมรวมและอัตราอาชญากรรมจำแนกประเภทต่าง ๆ ส่วนตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่ออัตราอาชญากรรมจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ มาตรการป้องกันการแพร่ระบาด และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

1) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่เสนอการวิเคราะห์พฤติกรรมการก่ออาชญากรรมซึ่งเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปคือผลงานของ Gary Becker ใน ค.ศ. 1968 จากบทความเรื่อง อาชญากรรมและบทลงโทษ: การวิเคราะห์ด้านเศรษฐศาสตร์ (Crime and Punishment: An Economic Approach) โดยประเด็นที่อธิบายถึงการตัดสินใจก่ออาชญากรรมนั้น Becker (1968) นำการวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกของปัจเจกบุคคลมาอธิบายพฤติกรรมการก่ออาชญากรรมและสามารถอธิบายได้ว่า บุคคลก่ออาชญากรรมก็ต่อเมื่ออรรถประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการก่ออาชญากรรมมากกว่าอรรถประโยชน์ที่ได้รับหากใช้เวลาและทรัพยากรไปทำกิจกรรมอื่น ดังนั้นการที่บุคคลหนึ่งกลายเป็นอาชญากรจึงมิได้หมายความว่า บุคคลนั้นมีแรงจูงใจแตกต่างจากคนอื่น แต่บุคคลนั้นมีการเปรียบเทียบผลประโยชน์และต้นทุนในการก่อ

อาชญากรรมที่แตกต่างจากคนอื่น โดยผลประโยชน์ที่ได้รับจากการก่ออาชญากรรมหมายถึงรายได้ที่ได้รับจากการก่ออาชญากรรม ส่วนต้นทุนในการก่ออาชญากรรมคือการได้รับบทลงโทษจากการก่ออาชญากรรม เช่น การต้องโทษจำคุก โดยในการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลประโยชน์และต้นทุนในการก่ออาชญากรรมนั้น จะคำนึงถึงความเป็นไปได้ (Probability) หรือโอกาสในการถูกจับกุมด้วย โดยสรุปแล้วจากทฤษฎีของ Becker (1968) จำนวนอาชญากรรมจะเกิดขึ้นมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ อัตราการจับกุมสำเร็จ (ซึ่งสะท้อนถึงโอกาสในการถูกจับกุม) บทลงโทษ ความรุนแรงของบทลงโทษ ความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรม ต้นทุนในการจับกุม (เช่น กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและศาล) และปัจจัยส่วนบุคคลอื่นๆ ที่มีผลต่อการก่ออาชญากรรม (เช่น การศึกษา การเลี้ยงดูของครอบครัว และอายุ เป็นต้น)

นอกจากนี้ ในช่วงของการระบาดของไวรัสโควิด 19 นักเศรษฐศาสตร์ได้เสนอแนวคิดที่ต่อยอดจากงานของ Becker (1968) โดย Sarel (2021) เสนอว่าในการนำทฤษฎีของ Becker (1968) มาใช้ในการอธิบายสาเหตุที่อาชญากรรมแต่ละประเภทมีการเปลี่ยนแปลงในช่วงที่มีการใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ควรแยกพิจารณาว่ามาตรการแต่ละแบบนั้นส่งผลต่อองค์ประกอบทั้งสาม (ผลประโยชน์ ต้นทุน และโอกาสในการถูกจับกุม) ในการตัดสินใจก่ออาชญากรรมแต่ละประเภทแตกต่างกันหรือไม่ ยกตัวอย่างเช่น ผลประโยชน์ในรูปตัวเงินจากการลักขโมยรถยนต์เพื่อส่งขายในประเทศเพื่อนบ้านอาจจะลดลง เนื่องจากกระทำได้ยากมากขึ้นเพราะการปิดพรมแดน ในขณะที่สถานการณ์การระบาดทำให้ราคาสินค้าส่วนใหญ่แพงขึ้นเนื่องจากการขาดแคลน การลักขโมยสินค้าเพื่อนำไปจำหน่ายต่ออีกทอดหนึ่งจึงมีผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินสูงขึ้น ซึ่งนอกจากผลประโยชน์แล้ว ต้นทุน และโอกาสในการถูกจับกุมของการก่ออาชญากรรมแต่ละประเภทก็มีการเปลี่ยนแปลงไปในช่วงการระบาดเช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น ต้นทุนที่เกิดขึ้นเมื่อถูกจับกุมจะเพิ่มขึ้นคือ การได้รับโทษจำคุกจะมีความรุนแรงแอบแฝงอยู่ในรูปของการติดเชื้อไวรัสในเรือนจำ การถูกแยกตัว หรือเสียชีวิตหากมีอาการป่วยหนัก จึงพบว่าการคาดการณ์ดังกล่าวลดแรงจูงในการก่ออาชญากรรม ในแง่ของโอกาสในการถูกจับกุม ความเป็นไปที่จะถูกจับกุมคาดว่าจะเพิ่มขึ้นในช่วงสถานการณ์การระบาด เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจทำหน้าที่ตรวจตราตามท้องถนน และสถานที่สาธารณะเพิ่มมากขึ้นเพื่อควบคุมการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการระบาด อย่างไรก็ตาม ในทางตรงกันข้าม หากกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจลดลงและไม่เพียงพอจากการที่พบเจ้าหน้าที่ตำรวจป่วยเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป โอกาสในการถูกจับกุมก็จะลดลง นอกจากนี้ในช่วงการระบาด การสอบสวนและการติดตามคดีเกิดความไม่สะดวกในการทำงาน ก็มีผลให้โอกาสในการจับกุมลดลงเช่นเดียวกัน แต่ในอีกทางหนึ่งการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีเพื่อติดตามการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ของประชาชนในช่วงที่มีการระบาด เช่น การลงทะเบียนแอปพลิเคชันเฝ้าระวัง (Surveillance Application) ก็สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในทางอ้อมเพื่อติดตามตัวผู้กระทำผิดได้เช่นเดียวกัน โดยสรุปแล้ว Sarel (2021) เสนอว่าการวิเคราะห์อาชญากรรมในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด 19 ทั้งในแง่ของจำนวนอาชญากรรมที่เกิดขึ้น และสาเหตุของการก่ออาชญากรรมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปในช่วงการระบาด จึงทำให้พบข้อเท็จจริงที่ว่าจำนวนอาชญากรรมบางประเภทลดลงแต่อาชญากรรมบางประเภทเพิ่มขึ้น

2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับอาชญากรรมในช่วงสถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด 19 มีการศึกษาในหลายประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เม็กซิโก และอังกฤษ ยกตัวอย่างเช่น Mohler et al. (2020) ศึกษาผลของมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคมที่มีต่ออาชญากรรม โดยใช้ข้อมูลของ

ประเทศสหรัฐอเมริกาทำการคาดการณ์สมการถดถอยที่มีตัวแปรตามคือ อาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า อาชญากรรมแต่ละประเภทยกเว้นการแจ้งเหตุความรุนแรงในครอบครัวมีจำนวนเพิ่มขึ้น งานวิจัยที่พบว่าคดีความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกันคืองานของ Boman et al. (2020) และ Evans et al. (2021) ซึ่งใช้ข้อมูลของประเทศสหรัฐอเมริกาเช่นกัน

งานวิจัยที่ศึกษากรณีของประเทศเม็กซิโกซึ่งเป็นประเทศที่มีอัตราอาชญากรรมค่อนข้างสูง ได้แก่ De la Miyar et al. (2021) ศึกษาแนวโน้มของจำนวนอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การทำร้ายร่างกาย การลักขโมยทรัพย์สิน การฉ้อโกง คดียาเสพติด และฆาตกรรม เป็นต้น พบว่าจำนวนอาชญากรรมมีลักษณะเป็นตัวยู (U-shaped) กล่าวคือ ในช่วงที่มีการประกาศใช้มาตรการ ล็อกดาวน์ จำนวนอาชญากรรมลดลง จากนั้นจึงเพิ่มขึ้นและเข้าสู่ระดับเดิมภายหลังจากการยกเลิกมาตรการ และงานของ Hoehn-Velasco et al. (2021) ซึ่งศึกษากรณีประเทศเม็กซิโกเช่นกันก็พบว่า อาชญากรรมที่กระทำต่อเพศหญิง ได้แก่ การข่มขืน อาชญากรรมทางเพศ และความรุนแรงในครอบครัว มีลักษณะเป็นตัวยูเช่นเดียวกัน

ส่วนงานวิจัยในกรณีของประเทศไทย ได้แก่ Langton et al. (2021) ซึ่งศึกษาผลของมาตรการล็อกดาวน์ โดยการคาดการณ์แนวโน้มของคดีอาชญากรรมด้วย ARIMA Model จากนั้นจึงทำการเปรียบเทียบจำนวนคดีอาชญากรรมที่คาดการณ์ได้กับข้อมูลจริงที่เกิดขึ้น ผลการศึกษาพบว่า อาชญากรรมทุกประเภทยกเว้นแนวโน้มลดลงภายในระยะเวลารวดเร็ว ตลอดช่วงเดือนแรกของมาตรการล็อกดาวน์ จากนั้นจึงเพิ่มขึ้นอย่างช้า ๆ เมื่อมีการผ่อนคลายมาตรการ อย่างไรก็ตามมีข้อยกเว้นในกรณีของพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคม (Anti-social Behavior) และคดียาเสพติด กล่าวคือมีจำนวนเพิ่มขึ้น ผลการศึกษาจึงสนับสนุนทฤษฎีโอกาสในการก่ออาชญากรรม (Opportunity-based Theory) นอกจากนี้ งานของ Halford et al. (2020) ซึ่งศึกษาผลกระทบของมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคมและการล็อกดาวน์ในประเทศไทยที่มีต่ออาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ได้คำนวณค่าความยืดหยุ่นของอาชญากรรมเมื่อเทียบกับการเดินทาง (Mobility Elasticity of Crime: MEC) ของประชาชนโดยใช้รายงานการเคลื่อนที่ของชุมชนซึ่งคำนวณโดยบริษัทกูเกิล (Google Community Mobility Reports) พบว่าในช่วงที่มีการรักษาระยะห่างทางสังคมทำให้การเคลื่อนที่หรือการเดินทางของประชาชนลดลง และทำให้จำนวนอาชญากรรมลดลงเช่นกัน

ทั้งนี้งานวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของมาตรการล็อกดาวน์ที่มีผลต่ออาชญากรรม ทั้งอาชญากรรมในภาพรวมและจำแนกประเภทอาชญากรรม ซึ่งศึกษาในกรณีของประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่แล้วใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์คือ การคาดการณ์สมการถดถอยโดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาของจำนวนคดีอาชญากรรมในอดีตมาทำการพยากรณ์ (Forecast) จำนวนคดีอาชญากรรมในอนาคตเพื่อใช้เป็นกรณีฐาน (Baseline) หรือกรณีปกติที่ไม่มีการระบาด แล้วจึงเปรียบเทียบกับจำนวนอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงในภาวะของการระบาดและการใช้มาตรการล็อกดาวน์ หรือใช้การวิเคราะห์โดยการคาดการณ์สมการถดถอยโดยกำหนดให้ช่วงเวลาที่ไม่มีมาตรการล็อกดาวน์เป็นตัวแปรหุ่น ซึ่งการศึกษาในลักษณะนี้มีข้อจำกัดคือ (1) การวัดมาตรการการป้องกันการระบาดในลักษณะของตัวแปรหุ่นทำให้ไม่สามารถวัดความเข้มข้นของมาตรการได้ และ (2) การคาดการณ์จำนวนคดีอาชญากรรมโดยใช้แต่เพียงข้อมูลจำนวนคดีอาชญากรรมในอดีตจะเกิดความคลาดเคลื่อน เนื่องจากมิได้คำนึงถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ ที่มีผลต่อการก่ออาชญากรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

1) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลทุติยภูมิที่ใช้ในการศึกษามีลักษณะเป็นข้อมูลพาแนล (Panel Data) โดยมีมิติทางด้านภาคตัดขวาง (Cross-sectional Dimension) คือ จังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทยจำนวน 77 จังหวัด ส่วนมิติทางด้านเวลา (Time Dimension) คือ รายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่มีการระบาดของไวรัสโควิด 19 ในประเทศไทย และมีการประกาศใช้มาตรการควบคุมการแพร่ระบาด จึงมีจำนวนตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 1,848 ตัวอย่าง อย่างไรก็ตามข้อมูลแนวโน้มการเคลื่อนที่ซึ่งคำนวณโดยบริษัทแอปเปิลมีการเผยแพร่ไม่ครบทุกจังหวัดและเดือน จึงมีจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจริงเพียง 1,464 ตัวอย่าง ทั้งนี้ที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปร	วิธีการวัด	หน่วย	ที่มาของข้อมูล
ตัวแปรตาม			
อัตราอาชญากรรมรวม	คดีอาญารวมต่อประชากร	คดีต่อประชากรพันคน	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
อัตราอาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	คดีอาญาความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศต่อประชากร	คดีต่อประชากรพันคน	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
อัตราอาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	คดีอาญาความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินต่อประชากร	คดีต่อประชากรพันคน	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
อัตราอาชญากรรมความผิดพิเศษ	คดีอาญาความผิดพิเศษต่อประชากร	คดีต่อประชากรพันคน	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
อัตราอาชญากรรมความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	คดีอาญาความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายต่อประชากร	คดีต่อประชากรพันคน	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
อัตราอาชญากรรมความผิดโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์	คดีอาญาความผิดโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ต่อประชากร	คดีต่อประชากรพันคน	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
อัตราอาชญากรรมความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	คดีอาญาความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ต่อประชากร	คดีต่อประชากรพันคน	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ตัวแปร	วิธีการวัด	หน่วย	ที่มาของข้อมูล
อัตราอาชญากรรม ความผิดยาเสพติด	คดีอาญาความผิดยาเสพติดต่อ ประชากร	คดีต่อประชากร พันคน	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ตัวแปรอิสระ			
การประกาศปิด สถานที่เสี่ยงต่อการ ติดต่อโรค	จำนวนวันในแต่ละเดือนที่มีการ ประกาศปิดสถานที่เสี่ยงต่อการ ติดต่อโรค	วัน	ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโร นา 2019 (ศบค.)
การประกาศห้าม ออกนอกเคสสถาน ระหว่างช่วงเวลา ที่กำหนด	จำนวนวันในแต่ละเดือนที่มีการ ประกาศห้ามออกนอกเคสสถาน ระหว่างช่วงเวลาที่กำหนด	วัน	ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโร นา 2019 (ศบค.)
แนวโน้มการ เคลื่อนที่	แนวโน้มการเคลื่อนที่ซึ่งคำนวณ โดยบริษัทแอปเปิล	หน่วย	รายงานแนวโน้มการเคลื่อนที่ซึ่ง คำนวณโดยบริษัทแอปเปิล (Apple Mobility Trends Report)
อัตราจับกุมสำเร็จ	สัดส่วนของจำนวนจับกุมต่อ จำนวนที่รับแจ้ง	คดีต่อจำนวนคดี ที่รับแจ้ง	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
อัตราการว่างงาน	สัดส่วนจำนวนผู้รับประโยชน์ ทดแทนกรณีว่างงานต่อ ประชากร (เนื่องจากสำนักงาน สถิติแห่งชาติสำรวจข้อมูล ภาวะการทำงานของประชาชน ในปี พ.ศ. 2564 เป็นรายไตร มาสเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถ รวบรวมจำนวนผู้ว่างงานเป็น รายเดือนได้)	ร้อยละ	กรมแรงงาน กระทรวงแรงงาน
คนต่างด้าว	สัดส่วนจำนวนคนต่างด้าวที่ ได้รับอนุญาตทำงานต่อ ประชากร	ร้อยละ	กรมแรงงาน กระทรวงแรงงาน
ผู้เยี่ยมเยือน	สัดส่วนจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้ง คนไทยและชาวต่างชาติต่อ ประชากร	ร้อยละ	กระทรวงการท่องเที่ยวและการ กีฬา

2) แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

ในการทดสอบว่ามาตรการป้องกันการระบาดของไวรัสโควิด 19 มีผลกระทบต่ออัตราอาชญากรรมอย่างไรนั้น งานวิจัยนี้จะทำการคาดประมาณสมการตัวกำหนดอัตราอาชญากรรม (Determinants of Crime Rate) จำนวน 8 สมการ โดยมีตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระ และสมมติฐานดังแสดงในตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ตัวแปรตามในแบบจำลองและคำอธิบาย

ตัวแปรตาม	คำอธิบาย
1. อัตราอาชญากรรมรวม	
2. อัตราอาชญากรรม จำแนกตามคดีอาญา 4 กลุ่ม	
2.1 ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	ได้แก่ ฆ่าผู้อื่น ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย พยายามฆ่า ทำร้ายร่างกาย ข่มขืนกระทำชำเรา และอื่น ๆ
2.2 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	ได้แก่ ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ลักทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ฉ้อโกง (ยกเว้นฉ้อโกงที่กระทำผ่านระบบคอมพิวเตอร์) ยักยอกทรัพย์ ทำให้เสียทรัพย์ รับของโจร ลักพาเรียกค่าไถ่ วางเพลิง และอื่น ๆ
2.3 ความผิดพิเศษ	ได้แก่ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ร.บ.สิทธิบัตร พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิด
2.4 ความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	ทางคอมพิวเตอร์ ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พ.ร.บ.ที่ดินและถมดิน พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา และ พ.ร.บ.ทวงถามหนี้ ได้แก่ ยาเสพติด อาวุธปืนและวัตถุระเบิด การพนัน ความผิดเกี่ยวกับวัสดุ สื่อสิ่งพิมพ์ลามกอนาจาร ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.คนเข้าเมือง ความผิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี ความผิดเกี่ยวกับสถานบริการ ความผิดเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และพ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548
3. อัตราอาชญากรรมบางคดี (ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยในต่างประเทศ)	
3.1 ความผิดโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์	
3.2 ความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	
3.3 ความผิดยาเสพติด	

ตารางที่ 3 ตัวแปรอิสระในแบบจำลองและสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	สมมติฐาน
1. มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัส โควิด 19 ซึ่งมีตัวประมาณค่า (Proxy) ได้แก่	
1.1 จำนวนวันในแต่ละเดือนที่มีการประกาศปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดต่อโรค ได้แก่ ผับ	เมื่อจำนวนวันที่มีการประกาศปิดสถานที่เพิ่มขึ้น จะทำให้อาชญากรรมบางประเภทลดลง ได้แก่ ความผิด

ตัวแปรอิสระ	สมมติฐาน
สถานบริการ สถานที่แสดงมหรสพ สถานที่ที่มีการแสดงหรือการเล่นสาธารณะ สถานที่ประกอบการ อาบ อบ นวด และนวดแผนโบราณ สปา สถานที่ออกกำลังกาย (ฟิตเนส) และ สถานบันเทิง	เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี และความผิดยาเสพติด เป็นต้น เนื่องจากการประกาศปิดสถานบันเทิงจะทำให้โอกาสหรือช่องทางในการกระทำความผิด หรือการติดต่อสื่อสารเพื่อกระทำความผิดลดลง
1.2 จำนวนวันในแต่ละเดือนที่มีการประกาศห้ามออกนอกเคหสถานระหว่างช่วงเวลาที่กำหนด (เคอร์ฟิว)	เมื่อจำนวนวันที่มีการประกาศเคอร์ฟิวเพิ่มขึ้น จะทำให้ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น การลักทรัพย์ ลดลง เนื่องจากโอกาสในการลักทรัพย์ในที่อยู่อาศัยช่วงระยะเวลาที่มีเคอร์ฟิวจะลดลง
1.3 แนวโน้มการเคลื่อนที่	เนื่องจากแนวโน้มการเคลื่อนที่เป็นตัวประมาณค่า (Proxy) ของมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด ซึ่งทำให้การเดินทางและพบปะเพื่อติดต่อสื่อสารของคนในสังคมลดลง ดังนั้นจึงคาดว่าเมื่อแนวโน้มการเคลื่อนที่ลดลง จะทำให้อาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ลดลง เช่น ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ รวมทั้งอาชญากรรมรวม ลดลงด้วย
2. อัตราจับกุมสำเร็จ	อัตราจับกุมสำเร็จของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เพิ่มขึ้น แสดงถึงโอกาสในการถูกจับกุมเมื่อก่ออาชญากรรมสูงขึ้น จึงทำให้ผู้ที่มีแนวโน้มจะก่ออาชญากรรมเกิดความลังเล และทำให้จำนวนอาชญากรรมลดลง
3. อัตราการว่างงาน	อัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้นหมายถึงภาวะที่คนมีรายได้จากการทำงานลดลง จึงมีผู้ที่ตัดสินใจหารายได้ทดแทนจากการก่ออาชญากรรม สมมติฐานจึงคาดว่าอาชญากรรมจะเพิ่มสูงขึ้นในภาวะที่ อัตราของการว่างงานสูง
4. คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน	จังหวัดที่มีแรงงานต่างด้าวจำนวนมากคาดว่าจะจะเป็นจังหวัดที่มีอาชญากรรมสูงกว่าจังหวัดอื่น ๆ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการประสบความสำเร็จในการหารายได้ในประเทศที่ไม่ใช่ท้องถิ่นของตน จึงมีแรงงานต่างด้าวบางส่วนตัดสินใจก่ออาชญากรรม
5. ผู้เยี่ยมเยียนทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ	จังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติหนาแน่น เปิดโอกาสให้มีการก่ออาชญากรรมหลายประเภท ทั้งการฉ้อโกงทรัพย์สิน ทำให้เสียทรัพย์สิน ทำร้ายร่างกาย การพนัน ยาเสพติด และค้าประเวณี เป็นต้น

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลพาแนล การวิเคราะห์ข้อมูลจึงเริ่มจากการทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลองด้วยการทดสอบเฮาส์แมน (Hausman Test) ว่าควรคาดประมาณสมการปัจจัย

กำหนดอัตราอาชญากรรม ด้วยแบบจำลองฟิซเอฟเฟกต์ (Fixed Effect Model) หรือแบบจำลองแรนด้อมเอฟเฟกต์ (Random Effects Model) แล้วจึงคาดประมาณสมการปัจจัยกำหนดอัตราอาชญากรรมรวมและจำแนกประเภทต่าง ๆ จำนวนทั้งสิ้น 8 สมการ เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีผลกระทบต่อตัวแปรตามคืออัตราอาชญากรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่

ผลการวิจัย

การทดสอบเฮาส์แมนคือการคาดประมาณสมการด้วยแบบจำลองฟิซเอฟเฟกต์และแรนด้อมเอฟเฟกต์แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานหลักที่ว่า ค่าความคลาดเคลื่อนไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรภายนอกหรือตัวแปรอิสระ เนื่องจากข้อมูลพาแนลอาจมีลักษณะบางประการที่มีค่าคงที่ในจังหวัดนั้น ๆ ซึ่งหากเป็นกรณีดังกล่าวนี้ จะต้องทำการประมาณค่าแบบจำลองในรูปแบบฟิซเอฟเฟกต์ ทั้งนี้ผลการทดสอบเฮาส์แมนพบว่า รูปแบบของแบบจำลองที่เหมาะสมในการคาดประมาณสมการปัจจัยที่กำหนดอัตราอาชญากรรมรวม อัตราอาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ อัตราอาชญากรรมความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย อัตราอาชญากรรมความผิดโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ อัตราอาชญากรรมความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และอัตราอาชญากรรมความผิดยาเสพติด คือแบบจำลองฟิซเอฟเฟกต์ ส่วนรูปแบบของแบบจำลองที่เหมาะสมในการคาดประมาณสมการปัจจัยที่กำหนดอัตราอาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ และอัตราอาชญากรรมความผิดพิเศษคือแบบจำลองแรนด้อมเอฟเฟกต์ ทั้งนี้ผลการคาดประมาณสมการปัจจัยที่กำหนดอัตราอาชญากรรมต่าง ๆ แสดงในตารางที่ 4 และ ตารางที่ 5

ตารางที่ 4 ผลการคาดประมาณสมการปัจจัยที่กำหนดอัตราอาชญากรรมรวมและอัตราอาชญากรรม 4 กลุ่มตามการแบ่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

	ตัวแปรตาม				
	(1) อัตรา อาชญากรรม รวม	(2) อัตรา อาชญากรรม ความผิด เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และ เพศ	(3) อัตรา อาชญากรรม ความผิด เกี่ยวกับทรัพย์	(4) อัตรา อาชญากรรม ความผิดพิเศษ	(5) อัตรา อาชญากรรม ความผิดที่รัฐ เป็นผู้เสียหาย
จำนวนวันที่ประกาศ ปิดสถานที่เสี่ยงต่อ การติดต่อโรค	-0.000254 (-0.51)	-0.00000818 (-0.51)	0.0000489 (1.42)	0.0000206 (0.51)	-0.000565 (-1.13)
จำนวนวันที่มีการ ประกาศห้ามออก นอกเคหสถาน	0.00459*** (7.14)	0.0000264 (1.28)	-0.000135*** (-3.07)	0.000161*** (3.10)	0.00487*** (7.59)
แนวโน้มการ เคลื่อนที่	0.0000454 (0.26)	-0.000000119 (-0.02)	-0.0000626*** (-5.23)	0.00000636 (0.45)	0.0000138 (0.08)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม				
	(1) อัตรา อาชญากรรม รวม	(2) อัตรา อาชญากรรม ความผิด เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และ เพศ	(3) อัตรา อาชญากรรม ความผิด เกี่ยวกับทรัพย์สิน	(4) อัตรา อาชญากรรม ความผิดพิเศษ	(5) อัตรา อาชญากรรม ความผิดที่รัฐ เป็นผู้เสียหาย
ผู้รับประโยชน์ ทดแทนกรณี ว่างงาน	-0.00124 (-0.36)	-0.0000547 (-0.49)	0.0000431 (0.18)	0.000481* (1.73)	-0.00117 (-0.34)
คนต่างด้าว	0.0393*** (6.23)	0.000334*** (3.47)	0.0000515 (0.12)	0.000125 (0.31)	0.0402*** (6.39)
ผู้เยี่ยมเยียน	0.00120*** (3.50)	0.0000564*** (5.26)	-0.0000213 (-0.90)	0.000265*** (9.61)	0.001000*** (2.93)
อัตราจับกุมสำเร็จ อาชญากรรมรวม	1.081*** (5.84)				
อัตราจับกุมสำเร็จ ความผิดเกี่ยวกับ ชีวิตร่างกายและเพศ		0.00528** (2.23)			
อัตราจับกุมสำเร็จ ความผิดเกี่ยวกับ ทรัพย์สิน			-0.0301*** (-5.59)		
อัตราจับกุมสำเร็จ ความผิดพิเศษ				-0.00159 (-0.65)	
อัตราจับกุมสำเร็จ ความผิดที่รัฐเป็น ผู้เสียหาย					-0.123 (-0.66)
ค่าคงที่	-0.488*** (-2.68)	0.0107*** (4.24)	0.0883*** (16.33)	0.0170*** (3.66)	0.583*** (3.12)
แบบจำลอง	Fixed effects	Random effects	Fixed effects	Random effects	Fixed effects
N	1,464	1,464	1,464	1,464	1,464
R ²					
within	0.0993	0.0242	0.0493	0.0799	0.0758
between	0.1063	0.2744	0.3569	0.0274	0.0725
overall	0.0946	0.1305	0.1781	0.0419	0.0624

หมายเหตุ: ค่าในวงเล็บหมายถึง t statistics และ * หมายถึง $p < 0.10$, ** หมายถึง $p < 0.05$, และ *** หมายถึง $p < 0.01$

ตารางที่ 5 ผลการคาดประมาณสมการปัจจัยที่กำหนดอัตราอาชญากรรมบางประเภท

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม		
	(6) อัตราอาชญากรรม ความผิดโจรกรรม รถยนต์และ รถจักรยานยนต์	(7) อัตราอาชญากรรม ความผิดตาม พ.ร.บ.ว่า ด้วยการกระทำผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	(8) อัตราอาชญากรรม ความผิดยาเสพติด
จำนวนวันที่ประกาศปิด สถานที่เสี่ยงต่อการติดต่ โรค	0.00000495 (1.26)	-0.00000148 (-0.08)	-0.00117*** (-3.51)
จำนวนวันที่มีการประกาศ ห้ามออกนอกเคหสถาน	-0.0000180*** (-3.58)	0.0000296 (1.22)	-0.000782* (-1.82)
แนวโน้มการเคลื่อนที่	-0.00000138 (-1.01)	0.0000132** (2.01)	-0.000346*** (-2.96)
ผู้รับประโยชน์ทดแทนกรณี ว่างงาน	0.0000844*** (3.13)	-0.0000962 (-0.74)	-0.00149 (-0.65)
คนต่างด้าว	-0.0000248 (-0.50)	-0.000617*** (-2.59)	0.0138*** (3.27)
ผู้เยี่ยมเยียน	-0.00000151 (-0.56)	-0.0000177 (-1.36)	-0.000730*** (-3.18)
อัตราจับกุมสำเร็จความผิด โจรกรรมรถยนต์และ รถจักรยานยนต์	-0.00111*** (-6.42)		
อัตราจับกุมสำเร็จความผิด ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์		-0.00584*** (-8.24)	
อัตราจับกุมสำเร็จความผิด ยาเสพติด			0.123 (1.13)
ค่าคงที่	0.00250*** (8.20)	0.00886*** (6.28)	0.345*** (3.16)
แบบจำลอง	Fixed effects	Fixed effects	Fixed effects
N	1,464	1,464	1,464
R ²			
within	0.0428	0.0590	0.0372
between	0.0014	0.0043	0.0179
overall	0.0266	0.0088	0.0196

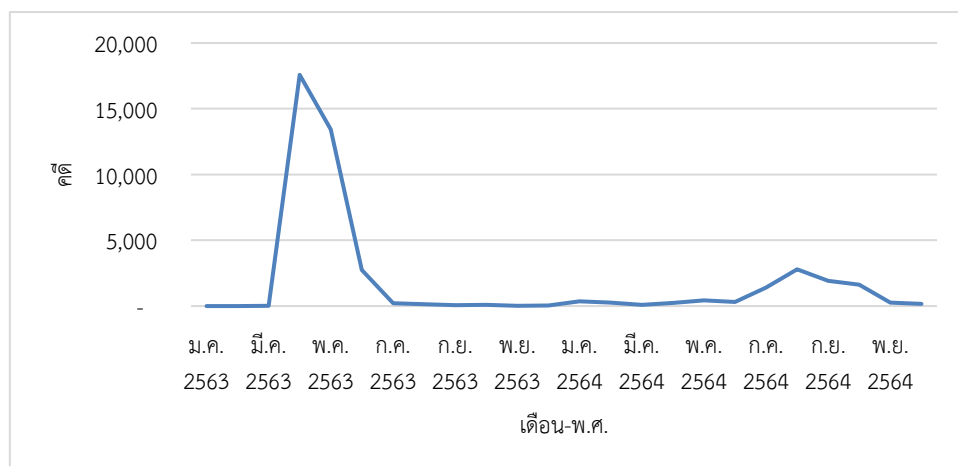
หมายเหตุ: ค่าในวงเล็บหมายถึง *t* statistics และ * หมายถึง $p < 0.10$, ** หมายถึง $p < 0.05$, และ *** หมายถึง $p < 0.01$

โดยรวมแล้ว ผลการคาดประมาณสมการปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราอาชญากรรมรวม อัตราอาชญากรรม 4 กลุ่มตามการแบ่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และอัตราอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ 3 ประเภท รวมทั้งสิ้น 8 แบบจำลอง ตามตารางที่ 4 และ ตารางที่ 5 นั้น พบประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1) มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด 19 โดยการปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดต่อโรค เช่น ผับ บาร์ และสถานบริการต่าง ๆ มีผลให้อาชญากรรมความผิดยาเสพติดลดลง เนื่องจากการลดช่องทางติดต่อระหว่างผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติด

2) มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด 19 โดยการประกาศห้ามออกนอกเคสสถาน (เคอร์ฟิว) มีผลให้อาชญากรรมหลายประเภทลดลง เช่น อาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ อาชญากรรมความผิดจราจรมรณตและรถจักรยานยนต์ และอาชญากรรมความผิดยาเสพติดลดลง เนื่องจากการประกาศเคอร์ฟิวเป็นการลดโอกาสในการก่ออาชญากรรม อย่างไรก็ตาม การประกาศเคอร์ฟิวทำให้มีผู้กระทำความผิดฝ่าฝืนประกาศเคอร์ฟิวซึ่งเป็นความผิดตาม พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 จำนวนมาก ดังแสดงตามภาพที่ 4 จึงทำให้อัตราอาชญากรรมรวมทั้งหมดเพิ่มขึ้น

3) ผลการศึกษาพบว่า แนวโน้มการเคลื่อนที่เป็นตัวประมาณค่า (Proxy) ของมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดได้ไม่ชัดเจนนัก เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ที่คาดประมาณได้ของตัวแปรอิสระ แนวโน้มการเคลื่อนที่ในแบบจำลองต่าง ๆ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือมีทิศทางความสัมพันธ์ตรงข้ามกับสมมติฐาน และมีค่าน้อยมากเข้าใกล้ศูนย์

ภาพที่ 4 คดีความผิดตาม พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548
ในช่วง พ.ศ. 2563-2564
ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2565)

4) การว่างงานที่เพิ่มมากขึ้นมีผลทำให้อาชญากรรมความผิดพิเศษ เช่น พ.ร.บ. ปาไม้ คอมพิวเตอร์ และทวงถามหนี้ เป็นต้น และอาชญากรรมความผิดจราจรมรณตและรถจักรยานยนต์เพิ่มขึ้น

5) การเพิ่มขึ้นของสัดส่วนคนต่างด้าวต่อประชากรทำให้อาชญากรรมหลายประเภทเพิ่มสูงขึ้น ด้วย ได้แก่ อาชญากรรมรวม อาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ อาชญากรรมความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย และอาชญากรรมความผิดยาเสพติด

6) สัดส่วนผู้เยี่ยมเยียนต่อประชากรที่เพิ่มขึ้นซึ่งหมายถึงการเป็นจังหวัดท่องเที่ยวมีผลให้อาชญากรรมรวม อาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ อาชญากรรมความผิดพิเศษ และอาชญากรรมความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย เพิ่มขึ้น

7) อัตราจับกุมสำเร็จที่เพิ่มขึ้นซึ่งแสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้มงวดขึ้นมีผลให้อาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน อาชญากรรมความผิดโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ และความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ลดลง อย่างไรก็ตามในบางแบบจำลองพบว่าอัตราจับกุมสำเร็จมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราอาชญากรรม ซึ่งอาจมีสาเหตุจากปัญหาในการกำหนดความเป็นเหตุเป็นผลระหว่างตัวแปรในสมการถดถอย

สรุปและอภิปรายผล

ผลการคาดประมาณสมการกำหนดอัตราอาชญากรรมต่าง ๆ ทั้ง 8 สมการ แสดงให้เห็นว่ามาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด 19 โดยการปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดต่อกัน เช่น ผับ บาร์ และสถานบริการต่าง ๆ มีผลให้อาชญากรรมความผิดยาเสพติดลดลง ส่วนการประกาศห้ามออกนอกเคสสถานมีผลทำให้อาชญากรรมหลายประเภทลดลง เช่น อาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน อาชญากรรมความผิดโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ และอาชญากรรมความผิดยาเสพติดลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ De la Miyar et al. (2021) ในกรณีประเทศเม็กซิโก อย่างไรก็ตาม ในกรณีของประเทศไทย การประกาศเคอร์ฟิวทำให้มีผู้กระทำความผิดฝ่าฝืนประกาศเคอร์ฟิวซึ่งเป็นความผิดตาม พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 จำนวนมาก จึงทำให้อัตราอาชญากรรมรวมทั้งหมดเพิ่มขึ้น ผลการศึกษาที่ได้จึงแตกต่างจากในกรณีของต่างประเทศซึ่งพบว่าอัตราอาชญากรรมรวมลดลงในช่วงที่มีการใช้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาด

ส่วนปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการก่ออาชญากรรม ได้แก่ การว่างงาน จำนวนคนต่างด้าว และการเป็นเมืองท่องเที่ยว ล้วนส่งผลให้อัตราอาชญากรรมหลายประเภทสูงขึ้น ในขณะที่อัตราจับกุมสำเร็จที่เพิ่มขึ้นมีผลทำให้อัตราอาชญากรรมบางประเภทลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้า (Punyasavatsut, 2013)

ข้อเสนอแนะ

1) ในช่วงที่มีการใช้มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด 19 โดยการปิดผับ บาร์ และสถานบริการต่าง ๆ ซึ่งมีผลทำให้อาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดลดลงนั้น แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกันระหว่างสถานบันเทิงยามค่ำคึกและอาชญากรรมยาเสพติด ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการสอดส่องกิจกรรมในสถานบันเทิงเพื่อลดช่องทางการติดต่อระหว่างผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติด หรือการเสพยาเสพติดในสถานบันเทิงเหล่านี้

2) คดีความผิดลักทรัพย์โดยเฉพาะการโจรกรรมรถจักรยานยนต์มีจำนวนลดลงค่อนข้างมากในช่วงที่มีการประกาศเคอร์ฟิวซึ่งห้ามออกนอกเคสสถานในเวลากลางคืน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากทั้งการที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประกาศเคอร์ฟิวมากขึ้น หรือเป็นการลดโอกาสที่ผู้กระทำความผิดจะออกมาก่อเหตุในยามวิกาล

3) ในท้องถิ่นที่มีแรงงานต่างด้าวอยู่อาศัยและทำงานเป็นจำนวนมาก ควรมีหน่วยงานที่ติดตามและรับเรื่องราวร้องทุกข์จากแรงงานต่างด้าวที่ประสบปัญหาในการทำงานหรือสภาพความเป็นอยู่ที่ขัดสน เพื่อ

เป็นการป้องกันอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นจากแรงงานต่างด้าวที่ประสบความยากลำบากในการหาเลี้ยงชีพ ในขณะเดียวกันก็ควรมีการสอดส่องแก่งส่ออาชญากรรมข้ามชาติที่อาจมีการปะปนอยู่ในประเทศไทยด้วย เช่นเดียวกัน

4) ในจังหวัดท่องเที่ยวซึ่งมีผู้เดินทางเข้าออกจังหวัดเป็นจำนวนมาก ทำให้มีโอกาสในการก่ออาชญากรรมหลายประเภทเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงควรมีกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างพอเพียงโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก นอกจากนี้ควรมีการประสานงานกันระหว่างตำรวจท่องเที่ยวและพนักงานสอบสวนในท้องที่ เพื่อติดตามและคลี่คลายคดี ซึ่งจากผลการศึกษาที่พบว่าอัตราจับกุมสำเร็จของคดีอาชญากรรมต่าง ๆ ที่สูงขึ้น มีผลทำให้ผู้กระทำผิดเกิดความเกรงกลัวและก่อเหตุลดน้อยลงด้วย

5) ในส่วนของคดีความผิดตาม พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ซึ่งรัฐบาลนำมาใช้ในช่วงที่มีความจำเป็นต้องมีมาตรการเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด 19 และทำให้มีผู้กระทำผิดตาม พ.ร.ก. เป็นจำนวนมากนั้น ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลกับประชาชนอย่างทั่วถึงว่าการกระทำในรูปแบบใดบ้างที่เป็นการฝ่าฝืน พ.ร.ก. เพื่อลดจำนวนผู้กระทำผิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อย่างไรก็ตามในกรณีของผู้ที่ตั้งใจฝ่าฝืนหรือละเลยข้อปฏิบัติต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในสถานการณ์การแพร่ระบาดก็ควรปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ข้อจำกัดในการศึกษา

งานวิจัยในต่างประเทศส่วนใหญ่นิยมใช้ข้อมูลจากรายงานการเคลื่อนที่ของชุมชนซึ่งคำนวณโดยบริษัทกูเกิล (Google Community Mobility Reports) เพื่อสะท้อนถึงปริมาณการเดินทางเคลื่อนที่ของประชาชน แต่เนื่องจากข้อมูลจากรายงานการเคลื่อนที่ของชุมชนซึ่งคำนวณโดยบริษัทกูเกิลมีการนำเสนอในระดับภาพรวมของทั้งประเทศเท่านั้น งานวิจัยนี้จึงใช้ข้อมูลจากรายงานแนวโน้มการเคลื่อนที่ซึ่งคำนวณโดยบริษัทแอปเปิล (Apple Mobility Trends Reports) ซึ่งมีข้อมูลในระดับจังหวัด อย่างไรก็ตามเนื่องจากรายงานแนวโน้มการเคลื่อนที่ซึ่งคำนวณโดยบริษัทแอปเปิลคำนวณจากจำนวนครั้งที่มีการค้นหาเส้นทางในการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ในแอปพลิเคชันแผนที่ของบริษัทแอปเปิล (Apple Maps) เท่านั้น จึงอาจมิได้สะท้อนถึงการเดินทางไปยังสถานที่นั้นจริง ในขณะที่รายงานการเคลื่อนที่ของชุมชนซึ่งคำนวณโดยบริษัทกูเกิลคำนวณจากผู้ใช้ออปพลิเคชันแผนที่ของบริษัทกูเกิล (Google Maps) และเปิดให้เข้าถึงสถานที่ของตน (Access Location) ซึ่งหมายความว่าผู้ใช้มีการเดินทางไปยังสถานที่นั้น ๆ จริง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ตัวแปรซึ่งสะท้อนการเคลื่อนที่และเดินทางของประชาชนไม่มีผลกระทบต่อการก่ออาชญากรรมในการศึกษานี้ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาในต่างประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มอบทุนสนับสนุนการวิจัย ทั้งนี้ผลงานที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง

- Apple Inc. (2022). *Mobility Trends Reports*. from <https://covid19.apple.com/mobility>.
- Becker, G. S. (1968). Crime and Punishment: An Economic Approach. *Journal of Political Economy*, 76(2), 169–217.

- Boman, J. H., & Gallupe, O. (2020). Has COVID-19 Changed Crime? Crime Rates in the United States during the Pandemic. *American Journal of Criminal Justice*, 45(4), 537-545.
- De la Miyar, J. R. B., Hoehn-Velasco, L., & Silverio-Murillo, A. (2021). Druglords Don't Stay at Home: COVID-19 Pandemic and Crime Patterns in Mexico City. *Journal of Criminal Justice*, 72, 101745.
- Department of Provincial Administration. (2022). *COVID-19 Virus Instructions*. from <http://report.dopa.go.th/covid19/>.
- Evans, D. P., Hawk, S. R., & Ripkey, C. E. (2021). Domestic Violence in Atlanta, Georgia before and during COVID-19. *Violence and Gender*, 8(3), 140-147.
- Halford, E., Dixon, A., Farrell, G., Malleson, N., & Tilley, N. (2020). Crime and Coronavirus: Social Distancing, Lockdown, and the Mobility Elasticity of Crime. *Crime Science*, 9(1), 1-12.
- Hoehn-Velasco, L., Silverio-Murillo, A., & de la Miyar, J. R. B. (2021). The Great Crime Recovery: Crimes Against Women during, and after, the COVID-19 Lockdown in Mexico. *Economics & Human Biology*, 41, 100991.
- Langton, S., Dixon, A., & Farrell, G. (2021). Six Months in: Pandemic Crime Trends in England and Wales. *Crime science*, 10(1), 1-16.
- Mohler, G., Bertozzi, A. L., Carter, J., Short, M. B., Sledge, D., Tita, G. E., ... & Brantingham, P. J. (2020). Impact of Social Distancing during COVID-19 Pandemic on Crime in Los Angeles and Indianapolis. *Journal of Criminal Justice*, 68, 101692.
- National Statistical Office Thailand. (2022). *Sector Statistics: Sector 9 Justice and Political Stability*. from <http://statbbi.nso.go.th/analytics>. (In Thai).
- Punyasavatsut, A. (2013). *Determinants of Crime in Thailand: A Panel Data Analysis*. Research Paper No. 11/2013 Department of Economics, Faculty of Economics, Kasetsart University. (In Thai).
- Sarel, R. (2021). Crime and Punishment in Times of Pandemics. *European Journal of Law and Economics*, 1-32.
- Stickle, B., & Felson, M. (2020). Crime Rates in a Pandemic: The Largest Criminological Experiment in History. *American Journal of Criminal Justice*, 45(4), 525-536.

ประวัติผู้เขียน

คำนำหน้า ชื่อ-สกุล	รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์ *
ตำแหน่ง/สถานะ	อาจารย์
ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์	fecoand@ku.ac.th

* ผู้ประสานงานบรรณกิจ (Corresponding Author)